

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, २०८०/८१

शिवपुरी गाउँपालिका

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, २०८०/०८१

गाउँसभाका सभाका सम्पूर्ण सदस्यहरू,

यस गरिमामय सभामा गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा मैले आफुलाई गौरवान्वित महशुस गरेको छु। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा गाउँपालिकालाई विभिन्न सुझाव दिनु हुने पूर्व जनप्रतिनिधी, पालिका प्रत्यासी पदाधिकारी, कार्यपालिका सदस्य, शिवपुरी स्थित विभिन्न राजनैतिक दलका प्रमुख एवम् प्रतिनिधी, सरोकारवाला सम्पूर्ण महानुभावहरू, आमा, बुवा, दाजुभाई तथा दिदी बहिनीहरू, संचारकर्मी एवम् सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू प्रति हार्दिक आभार सहित हामी सबैको तर्फबाट धन्यवाद व्यक्त गर्दछु। यस अवसरमा नेपालको प्रजातान्त्रिक आन्दोलन, राजनीतिक अग्रगमन र लोकतन्त्रको सवलीकरणको क्रममा भएका ऐतिहासिक आन्दोलनहरूमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण शहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु।

सुन्दर, समुन्नत र समृद्ध शिवपुरी निर्माण गर्ने हाम्रो संकल्प, समस्त गाउँपालिकावासीको समृद्धिको चाहाना र हामीले निर्वाचनका क्रममा हाम्रा मतदाताहरू प्रति अभिव्यक्त गरेका प्रतिज्ञाहरू पुरा गर्ने दिशामा हामीले आगामी आ. व. २०८०/८१ को नीति तथा कार्यक्रमलाई अभिमुख गरेका छौं। यसका लागि दिगो विकासको राष्ट्रिय लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण गर्दै गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण सहित स्थानीय स्रोतको पहिचान र परिचालन गरी समावेशी, जलवायु उत्थानशील तथा दिगो स्थानीय आर्थिक विकास मार्फत समृद्ध गाउँपालिका र सुखी जनताको लक्ष्य हासिल गर्न सार्वजनिक, निजीक्षेत्र र समुदायको साझेदारी विकास गरिनेछ ।

गाउँपालिकालाई उत्कृष्ट गन्तव्यको रूपमा स्थापित गर्ने, स्वच्छ, सफा र सुन्दर गाउँपालिकाको पहिचान कायम राख्ने र शहरीकरण तर्फ उन्मुख गराउने तथा वस्ति विकासलाई यस नीति तथा कार्यक्रमले प्रमुख प्राथमिकताहरूको रूपमा लिइएको छ।

(क) विद्यमान परिवेश (राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, प्रशासनिक, आदि)

विश्वव्यापीरूपमा फैलिएको कोभिड-१९ महामारीबाट थलिएर माथि उठन लागेको अर्थतन्त्र पुनः युकेन युद्ध र सोबाट विश्व आपूर्ति श्रृंखलामा आएको संकुचनले नेपाललाई समेत प्रभाव पारेको छ। यसबाट संघीय सरकारको राजश्व परिचालनमा प्रभाव पर्न गै स्थानीय तहले पाउनु पर्ने वित्तीय हस्तारणमा समेत नकारात्मक असर पुगेकोछ ।

नेपाल अल्प विकसित मुलुकबाट विकासशील मुलुकको श्रेणीमा उक्लिनै लाग्दा हरेक दिन २ देखि ३ हजार युवाहरू रोजगारीको खोजीमा नेपाल छोडेर विदेशिनु पर्ने अवस्थाले हामी सबैलाई गम्भीर बनाएकोछ । आन्तरिक र बाह्य वसाइ सराइका कारण नेपालका गाउँघरहरू सुनसान वस्तीका रूपमा रूपान्तरित हुन पुगेका छन् । उब्जाउ खेत वारी बाँझो हुन पुगेका छन् । यस सन्दर्भमा युवालाई देशिभित्रै रोजगारीको अवसर सृजना गर्ने र गाउँघरको वसाइलाई आकर्षक बनाउने चुनौती हामी सबैको साझा मुद्दा हुन पुगेकोछ ।

यस विशिष्ट परिस्थितिमा हामीले हाम्रो अर्थतन्त्रलाई पुनर्उत्थानशील क्रियाकलाप मार्फत अगाडी बढाउदै तिब्र र दिगो आर्थिक विकास गरी समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको मुल लक्ष्य हासील गर्नु परेको छ । यसका लागि हाम्रो गाउँपालिकामा स्थानीय आर्थिक विकासका कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिनु पर्ने अवस्था सृजना भएकोछ ।

सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाइ सुशासनको अनुभूति जनमानसमा ल्याउन गाउँपालिकाको क्षमता विकास गर्न समेत अपरिहार्यछ । यसका लागि बिद्युतीय सुशासन प्रणालीलाई सेवा प्रवाहमा ब्यापक र प्रभावकारी बनाउनु पर्ने अवस्था देखिन्छ ।

(ख) विकास तथा समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिका अवसर तथा चुनौती

विद्यमान अवसरहरू:

हाम्रा लागि देहाय बमोजिमका अवसरहरू रहेका छन्

१. संविधानतः अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकार स्थापना भै २२ वटा एकल अधिकार सहित विविध साझा अधिकार किटान हुनु ।
२. आफ्ना अधिकार क्षेत्रका विषयमा ऐन, कानून तर्जुमा, योजना तर्जुमाको अभ्यास हुनु ।
३. विकास निर्माणका विविध विषयमा नीति कार्यक्रम तथा बजेट सञ्चालन गर्ने अधिकार प्रष्ट हुनु ।
४. गाउँपालिका भित्र भौगोलिक तथा सांस्कृतिक विविधता रहनु ।
५. सबै वडामा सडक पूर्वाधारको पहुँच हुनु ।
६. सडक निर्माणमा भएको लगानी संगै गाउँपालिकामा उत्पादित कृषिजन्य उत्पादनलाई बजार सम्मको पहुँच स्थापित हुनु ।
७. घरहरूको निर्माणमा भवनसंहिता पालना हुने क्रम बढनु तथा नक्सापास गर्न नागरिकको आकर्षण बढ्नु ।

विद्यमान चुनौतीहरू:

हाम्रा सामु देहाय बमोजिमका चुनौतीहरू रहेका छनः

१. रोजगार उन्मुख सीपमूलक शिक्षाको विकास गर्नु ।
२. बजारको सूचना कृषकलाई समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।
३. गुणस्तरीय बीउबिजन/मलखाद समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।
४. युवा जनशक्तिलाई कृषि व्यवसाय प्रति आकर्षित गर्नु ।
५. व्यावसायिक कृषकको संख्या वृद्धि गर्नु ।
६. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका सीप युक्त युवाको सीप तथा पुँजीलाई उद्यम विकासमा उपयोग गर्नु ।
७. निर्माण भएको पूर्वाधारको मर्मत संभार पद्धतिको विकास गर्नु ।
८. सडक लगायतका पूर्वाधारको उपयोग योजना ,डिजाइन तथा ड्रइड विना गरिने सडक तथा अन्य पूर्वाधारका संरचना निर्माणको कार्यलाई रोक्नु ।
९. भिरालो ठाउँ,बाढी पहिरो तथा डुवान लगायतका प्रकोपको उच्च जोखिम भएका वस्तीमा भवन निर्माण कार्यलाई रोक्नु ।
१०. अव्यवस्थित बस्ती बिस्तारको क्रम रोक्नु तथा व्यवस्थित बस्ति विकास गर्नु ।
११. बैज्ञानिक, जलवायु उत्थानशिल तथा व्यवहारीक एवम् उपयुक्त भूउपयोग योजना तर्जुमा गरी लागू गर्नु ।
१२. सञ्चार सेवा प्रदायक संस्थाहरू बाट प्रभावकारी सेवा प्राप्ति र व्यवस्थित गर्नु ।
१३. प्राकृतिक स्रोत तथा नदिजन्य पदार्थ (ढुंगा, बालुवा) को मापदण्ड अबलम्बन गराउनु तथा अत्यधिक दोहन रोक्नु ।
१४. विभिन्न कालखण्डमा गाउँपालिकामा निर्माण भएका पुर्वाधारका संरचना (पूँजीगत सम्पति) को लगत तयार गर्नु, मुल्यांकन गर्नु तथा सेवा प्रवाहमा प्रभावकारी उपयोग सम्बन्धी योजना (Asset Management Plan) तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु ।

(ग) नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू (संविधान, प्रचलित कानूनी ब्यवस्था,राष्ट्रिय, प्रदेश र स्थानीय नीति, योजना र लक्ष्य एवम् अनुभव तथा सिकाइ आदि)

नेपालको संविधानमा स्थानीय शासन सम्बन्धी उल्लेख भएको नीतिगत ब्यवस्था, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहले आवधिक, वार्षिक तथा रणनीतिक योजनाहरू बनाई लागू गर्दै जानुपर्ने प्रावधान, राष्ट्रिय योजना आयोगले जारी गरेको स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८, पन्ध्रौँ आवधिक योजनाको मूलभूत पक्षहरू अनुसार विभिन्न चरणको सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ ।

पन्ध्रौं योजना, दिगो विकास लक्ष्य २०३० को मार्गचित्र, गाउँपालिकाको आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च योजना, गाउँपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याइएका कानुनी प्रावधान समेतलाई ध्यानमा राखी यो नीति तथा कार्यक्रम ल्याइएकोछ ।

स्थानीय सरकारको मार्गचित्र: नागरिकको स्वतन्त्रता र सम्मान, असल शासन र जवाफदेहिता, सहज र प्रभावकारी सेवा प्रवाह, नीतिगत कानुनी तथा सस्थागत क्षमता विकास, स्रोतको उचित व्यवस्थापन समन्वय सहकार्य र साझेदारी, सामाजिक रुपान्तरणको मूल अभियान, प्रमाण तथ्य र तथ्याङ्कका आधारमा बजेट, नीति र योजना तर्जुमा, सूचना प्रविधिको प्रयोग मार्फत गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास निर्माणको कार्यमा गाउँपालिकाभित्रका आम उपभोक्ताहरू, सर्वसाधारण जनता, उद्योगी ब्यवसायीहरू, सामाजिक संघसंस्थाहरू तथा विकास साझेदारहरूको निरन्तर सहयोग रहदै आएको छ। विकास र सुशासनको लागि जनप्रतिनिधिहरूले स्पष्ट दृष्टिकोण सहित अगुवाई गर्ने हो भने प्रशासनिक संयन्त्रले त्यसलाई प्राविधिक तथा कानुनी ढाँचा भित्र आवद्ध गराउने हो। आम नागरिकहरूले साथ सहयोग, सुझाव दिने हो। जनसहभागीता एवं जनपरिचालनको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले कायम गरेको इतिहासलाई अक्षुण्ण राख्दै शासकीय प्रबन्धमा जवाफदेहिता, पारदर्शिता, गुणस्तरीयता एवं स्वच्छतायुक्त जनसहभागीता सुनिश्चित गरिने छ।

गाउँपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण (O & M) प्रतिवेदनलाई अघावधिक रुपमा अध्ययन गरी छरितो एवं चुस्त संगठन संरचना मार्फत प्रशासनिक तथा चालु खर्चलाई मितब्ययी बनाइनेछ । यसबाट सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी तथा विकेन्द्रित तुल्याउदै पूँजीगत खर्च बढाउने नीति लिइएको छ। संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान एवं वित्तिय हस्तान्तरणको उच्चतम र प्रभावकारी परिचालन एवं उपयोग गर्दै वित्तिय आत्मनिर्भरता कायम गर्न प्रयत्न गरिने छ।

यस गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समृद्ध, समावेशी, स्वच्छ, सुरक्षित, स्वावलम्बी र सुशासित समुदाय निर्माण गर्ने उद्देश्य लिएकोछ। जनताको मौलिक अधिकार र प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नका लागि सहभागीताका माध्यमबाट पारदर्शिता र जवाफदेहितालाई जोड दिइनेछ ।

(घ) चालु आ.व.को हाल सम्मका प्रमुख उपलब्धीहरूको संक्षिप्त विवरण भौतिक उपलब्धि

भौतिक पूर्वाधार विकास (सडक, खानेपानी, सिंचाइ) का क्षेत्रमा भएका उपलब्धी

सडक यातायात:

यस गाउँपालिकाबाट हाल सम्म २ कि.मि. पक्की सडक, १.५ कि.मि. ग्राभेल सडक, ६.५ कि.मि.धुले वा कच्ची सडक निर्माण रहेको छ। साथै संघिय र प्रदेश सरकारबाट १.५ कि.मी. पक्की सडक र राष्ट्रिय गौरवको मध्यपहाडी लोकमार्ग र टोखा छहरे सडकको शिवपुरी खण्डमा कालोपत्रे गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ । गाउँपालिका सबै वडामा सडकको पहुँच पुगेकोछ। गाउँपालिकाले विभिन्न वस्ती र पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा समेत सर्वयाम गाडी चल्ने सडक पूर्वाधार विस्तार गरेकोछ । गाउँपालिकाबाट अन्य गाउँपालिका तथा प्रमुख राजमार्ग सम्मको सडक पहुँचलाइ सुदृढ बनाइएको छ ।

सिंचाइ:

गाउँपालिकाका विभिन्न वडामा सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउन १५०० मिटर पक्की नहर निर्माण भएको छ ।

सामाजिक विकास (शिक्षा, स्वास्थ्य, लक्षित समूह) का क्षेत्रमा भएका उपलब्धी

गाउँपालिकामा रहेको १० शैयाको अस्पताल निर्माण भईरहेको अवस्था छ। सार्वजनिक सेवा लगायत शिक्षा, स्वास्थ्य, बैकिङ कारोवार आदिमा सूचना प्रविधिको प्रयोग भएको छ । विकास निर्माणका विभिन्न क्षेत्रमा महिला तथा युवाहरूको संलग्नता बढेको छ । युवाहरूको खेलकुदमा संलग्नता बढाउनका लागि खेलकुद मैदान तथा कर्भडहल निर्माण भएका छन् ।

आर्थिक विकास (कृषि, उद्योग, पर्यटन, सहकारी, रोजगार) का क्षेत्रमा भएका उपलब्धी

हाल सम्म गाउँपालिकामा सबै वडामा कृषि रिडरोड सडकको स्तरोन्नती कार्य सम्पन्न हुने अवस्थामा छ। साथै निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको शीतगृहको भूईँ तल्लाको सम्पूर्ण कार्य सम्पन्न भई सकेको र शीतगृह सम्म जाने पक्की बाटो तथा नाली निर्माण सम्पन्न भएको छ। गाउँपालिकाका भित्र रहेका पर्यटकीय स्थलहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने कामलाइ व्यवस्थित रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइएकोछ । रोजगारी सृजना गर्न गाउँपालिका भित्र रहेको श्रम शक्तिको लगत तयार गरि विभिन्न सीपमूलक तालिम र रोजगार संग सम्बन्धित कृयाकलाप सञ्चालन गरिएको छ । यसबाट केही हद सम्म रोजगारी सृजना भएको छ।

वन, वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन

वन, वनस्पति, वन्यजन्तु, जैविक विविधता, जलाधार व्यवस्थापनलाइ समेटने गरी यसबाट प्राप्त हुने काठ, दाउरा, जडिवुटी, हरित उद्यम र पर्यापर्यटनको विस्तार गरिएको छ ।

गाउँमा रहेका सामुदायिक वनमा उपयोग र संरक्षण सहितको वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनका अभ्यासहरू प्रारम्भ गरिएकोछ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास (कानूनी व्यवस्था, राजस्व परिचालन, संगठन संरचना, सार्वजनिक निजी साझेदारी एवं समन्वय) भएका उपलब्धी

गाउँपालिकाले ५ वटा ऐन, १ नियमावली ३२ कार्यविधिहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ। गाउँपालिकाले संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी सो अनुसारको संगठन संरचना, जनशक्ति र कार्यविवरण तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएकोछ। यस गाउँपालिकाले गत आ.व. को स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन (LISA) मा ४४.७५ अंक तथा स्थानीय तह वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्यांकनमा ४९.५० प्राप्त गरेको।

(ड) आगामी आ.व.को प्रमुख नीति तथा कार्यक्रमहरू

गाउँसभाका सभाका सम्पूर्ण सदस्यहरू,

अब म आ. व. २०८०/८१ को विभिन्न विषयगत एवं क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्दछु।

१. सामाजिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क. शिक्षा

१. शिवपुरीको माटो चिनाउने र यहाँको पर्यायवरण तथा मौलिक संस्कृति प्रति प्रतिवद्ध जनशक्ति विकासमा जोड दिनका लागि तयार पारी कार्यान्वयनमा ल्याइने स्थानीय पाठ्यक्रमलाई समय सापेक्ष परिवर्तन गर्दै थप परिस्कृत बनाईनेछ। स्थानीय पाठ्यक्रम सहजीकरण सामग्री विकास गरिनेछ।
२. बालविकास केन्द्रका शिक्षकहरू तथा विद्यालय कर्मचारीहरूलाई प्रोत्साहित गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ।
३. शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि गाउँपालिकाले प्रत्येक विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरूसँग र प्रधानाध्यापकले आ-आफ्नो विद्यालयका शिक्षकहरूसँग कार्य सम्पादन सम्झौता गरी शैक्षिक योजना कार्यान्वयनमा जोड दिईनेछ।
४. प्रधानाध्यापकहरूलाई थप जिम्मेवार बनाउँदै विद्यालयको गुणस्तर सुधार तथा कामकाज चुस्त बनाउनका लागि सबै विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरूलाई प्रोत्साहन स्वरूप सञ्चार खर्चको व्यवस्था गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ।

५. शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि प्रोत्साहन स्वरूप माध्यमिक तथा आधारभूत तहको स्तरीकृत परीक्षाको नतिजा एवं समग्र विद्यालयको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गरी उत्कृष्ट विद्यालय व्यवस्थापन समिति, प्रधानाध्यापक शिक्षक र विद्यार्थी छनौट गरी पुरस्कृत गर्ने नीति लिईनेछ ।
६. ऐन बमोजिम विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन गर्न बाँकी तथा म्याद सकिएका विद्यालय व्यवस्थापन समितिहरू गठनका लागि जोड दिईनेछ ।
७. विद्यालयको सिकाई गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न अनुगमन तथा निरिक्षणमा जोड दिईनेछ । विद्यालयको अनुगमन तथा निरिक्षणका लागि कार्यपालिका, शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा, वडा समिति , वि.व्य.स , अभिभावक तथा सम्बन्धित समुदायलाई समेत जिम्मेवार बनाईनेछ ।
८. विद्यालय व्यवस्थापन समिति तथा प्रधानाध्यापकहरूलाई शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि जिम्मेवार र जवाफदेही बनाईनेछ ।
९. शुन्य दरबन्दी भएका तथा कम दरबन्दी भएका विद्यालयहरूलाई उपलब्ध गराउँदै आइएको शिक्षण सहयोग अनुदानलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१०. अत्यन्त न्यून संख्यामा विद्यार्थी भएका विद्यालयहरूलाई समायोजन गरी समायोजन पश्चात एक अर्कामा गाभिएर बनेका विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि प्रेरित गरिनेछ ।
११. विभिन्न संघ संस्थाहरूसँगको सहकार्यमा सबै विद्यालयहरूमा क्रमशः कम्प्युटर तथा इन्टरनेटको पहुँच विस्तार गरी शिक्षण सिकाईमा सूचना, सञ्चार र प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिईनेछ ।
१२. दिवा खाजा कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित बनाई बालबालिकाहरूको दिवा खाजामा स्थानीय उत्पादनलाई प्रयोग गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१३. सङ्घ प्रदेश र स्थानीय सरकार तथा राष्ट्रिय एवम् अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थाहरूको सहयोग र सहकार्यमा तालिम कार्यक्रम, खाजाघर लगायतका पूर्वाधार निर्माणका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ साथै विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रमको मेनुलाई स्थानीयकरण गरी स्थानीय उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्ने गरी विद्यालयहरूमा दिवा खाजा व्यवस्थापन गराउन पहल गरिनेछ ।
१४. आधारभूत तह उत्तीर्ण परीक्षा (कक्षा ८) र विद्यालय तहका अन्य परीक्षाहरूलाई थप व्यवस्थित र मर्यादित बनाईनेछ ।

१५. विद्यार्थीहरूको अन्तरनिहित प्रतिभा विकासका लागि विद्यालय स्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलाप एवम् खेलकुदमा जोड दिईनेछ ।
१६. विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि एक अर्काका असल अभ्यासहरू अनुशरण गर्न विद्यालयहरूलाई अभिप्रेरित गरिनेछ ।
१७. शिक्षकहरूको पेशागत क्षमता अभिवृद्धिका लागि शिक्षक तालिम, गोष्ठी, बैठक, कार्यशालाहरू तथा शैक्षिक भ्रमण सञ्चालन गरिनेछ ।
१८. अभिभावकहरूलाई विद्यालय तथा शिक्षा प्रति जागरुक बनाउनका लागि अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । यसका लागि सम्बन्धित विद्यालयहरूलाई जिम्मेवार बनाईनेछ ।
१९. सञ्चालनमा रहेका सामुदायिक सिकाई केन्द्रहरूलाई थप व्यवस्थित गरी प्रभावकारिता वृद्धि गरिनेछ ।
२०. प्राविधिक शिक्षा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
२१. शिक्षा क्षेत्रमा आमूल परिवर्तनका लागि गाउँ शिक्षा नीति तय गरिनेछ । शिक्षा सुधार सुझाव आयोगको सिफारिसलाई कार्यान्वयन गर्दै जाने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
२२. खेलकुदको माध्यमबाट सिर्जनात्मक सिकाईलाई जोड दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२३. मातृ भाषा शिक्षा नीति कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२४. विभिन्न गैर सरकारी संस्था सँगको साझेदारीमा सञ्चालित साक्षरता कार्यक्रमलाई अपनत्व ग्रहण गरी थप विद्यालयहरूमा विस्तार गर्दै लगिनेछ । कार्यक्रम सम्पन्न भईसकेका विद्यालयहरूमा समेत कार्यक्रमको निरन्तरता दिन पहल गरिनेछ । प्रारम्भिक कक्षाहरूमा शिक्षण सिकाई प्रभाव मूल्याङ्कन गरिनेछ ।
२५. विभिन्न संघ सस्था तथा निकायहरूसँगको साझेदारीमा विद्यालयहरूको भौतिक निर्माण गर्न पहल गरिनेछ । विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा बालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री संरचना निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२६. तहगत र विषयगत शिक्षक संख्या र विद्यार्थी संख्याको आधारमा शिक्षक व्यवस्थापन गर्न दरबन्दी मिलान गर्ने कार्यलाई नियमित प्रक्रियाको रूपमा अवलम्बन गरिनेछ ।
२७. विद्यालयमा नियमित स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने व्यवस्था नीति लिईनेछ ।
२८. सेन्ट्रलाईज विद्यालयको अवधारणा सम्बन्धमा अध्ययन गरिने छ ।
२९. सम्पूर्ण शिवपुरीवासीको सहज पहुँच पुग्ने स्वावलम्बी आय मुलक व्यवसाय उन्मुख शीक्षामा जोड दिनुपर्नेछ ।

३०. विद्यालयहरूमा एच्छिक विषयको रूपमा मातृभाषा शिक्षा अध्ययन अध्यापन गराउने नीति निर्माण गरिनेछ ।
३१. गाउँपालिकामा एउटा सुविधा सम्पन्न उत्कृष्टताको केन्द्र (Center of Excellence) को रूपमा अगुवा विद्यालय (Lead School), कम्तीमा एउटा व्यवसायिक विद्यालय सञ्चालन गरिनेछ ।

ख. संस्कृति सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. गाउँपालिका भित्र बोलिने विभिन्न जातजातिका मातृ भाषाहरूको संरक्षण गर्दै त्यस्ता भाषाको लिपी तथा व्याकरण लेखन तथा प्रकाशन गर्ने नीति लिइनेछ ।
२. गाउँपालिका भित्र आयोजना हुने महोत्सवहरूमा विविध जातीय भेषभुषा, कला, साहित्य र संगित लगायतको झाँकी सहित प्रदर्शन गर्ने नीति लिइनेछ ।

ग. युवा तथा खेलकुद तर्फ

१. वडा स्तरमा युवा क्लवहरू निर्माण गरी समाजसेवा तथा स्वयम् सेवामा लाग्न युवाहरूलाई प्रेरित गरिनेछ ।
२. नव-प्रवर्द्धन, आविस्कार र Re-search का लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
३. परम्परागत सिप र प्रविधिको संरक्षण तथा प्रवर्द्धनका लागि युवाहरूलाई परिचालन तथा प्रोत्साहन गरिनेछ ।
४. युवाहरूलाई खेलकुदको क्षेत्रमा क्रियाशिल गराउन विविध खेलकुद कार्यक्रमहरू आयोजना गरिनेछ ।
५. शिवपुरी गाउँपालिका स्थायी घर भई विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय खेलकुदमा पदक जित्न सफल खेलाडिहरूलाई सम्मान गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६. गाउँपालिका भित्र विभिन्न स्थानमा पनि रंगशाला, कभर्ड हल निर्माण गर्न सकिने सम्भावना स्थानको पहिचान एवं विकास गरिनेछ ।
७. अनुशासनका लागि खेलकुद, शिवपुरी विकासका लागि अनुशासित युवा शक्ति भन्ने मुल नाराका साथ प्रत्येक वडामा वडा स्तरीय खेलकुद विकास समिति गठन गरी खेलकुदको विकासका लागि जोड दिइनेछ ।
८. गाउँपालिकाको आर्थिक र सामाजिक विकासमा युवालाई जिम्मेवार बनाउन स्वयम् सेवा कार्यलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
९. राष्ट्रिय खेलकुद परिषदमा सूचीकृत खेलहरूलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

१०. विभिन्न किसिमका दुर्व्यसनमा परेका युवाहरूलाई निरोधात्मक, प्रवर्धनात्मक र उपचारात्मक कार्यक्रमहरू मार्फत दुर्व्यसन मुक्त गराई समाजमा पुनस्थापनाको प्रबन्ध मिलाईनेछ ।

घ. लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. लैङ्गिक विभेद अन्त्य गर्दै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२. महिला, बालबालिका, अल्पसंख्यक, भूमिहीन, अति गरिब, आदिवासी जनजाति र सामाजिक बहिस्करणमा परेका वर्गको लागि उत्थानशील कार्यक्रमहरू संचालन गरिने नीति लिईनेछ ।
३. गाउँपालिका तथा वडास्तरीय बाल क्लब संजाललाई परिचालन गरिने नीति लिईनेछ ।
४. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र अनाथ बालबालिका, अपाङ्ग, सुस्त मनस्थिति, मानसिक सन्तुलन गुमाएका तथा ज्येष्ठ नागरिकको उचित व्यवस्थापन तथा स्याहारका लागि आवश्यक सेवा केन्द्र सञ्चालन गर्ने संघसस्थालाई सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
५. लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (GRB) तर्जुमा प्रक्रिया अवलम्बन सम्बन्धी गाउँपालिका स्तरीय अभिमुखीकरण सञ्चालन गरिनेछ ।
६. गाउँपालिकाद्वारा स्वीकृत लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति २०७९ कार्यान्वयन गरिनेछ ।
७. गाउँपालिकाबाट उपलब्ध हुने सेवाहरू असहाय, अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिक एवं दृष्टि बिहिनहरूको लागि प्राथमिकताका साथ उपलब्ध गराइनेछ ।
८. गाउँपालिका स्तरबाट महिलाहरूको शसक्तिकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
९. आवधिक विकास योजनाले निर्दिष्ट गरे बमोजिम लैङ्गिक हिंसा पिडित तथा प्रभावितको लागि आपत्कालीन सहयोग र पुनःस्थापना कोष स्थापना गरि सो को सञ्चालनका लागि सञ्चालन कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिने नीति लिईनेछ ।

ड. स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. शिवपुरी आधारभूत अस्पताल व्यवस्थित र प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्नका लागि आवश्यक प्रबन्ध मिलाईनेछ ।
२. गाउँपालिका भित्र एम्बुलेन्स सेवा संचालन गर्ने क्लब, समुदाय, संस्थालाई आवश्यक प्रोत्साहन गरिनेछ ।

३. अध्यक्ष संग बृद्ध बृद्धा कार्यक्रम मार्फत बृद्ध वृद्धाहरूको सबै खालको रोगको पहिचान गरी निःशुल्क औषधी वितरणको कार्यक्रम लागु गरिदै लगिने छ ।
४. उपाध्यक्ष संग मातृशिशु कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
५. नागरिकको पहुँच सुनिश्चित हुने गरी गाउँ गाउँपालिकाक्षेत्र भित्र चिकित्सकीय र प्रयोगशाला सेवा तथा अनुसन्धानात्मक कार्यहरू सञ्चालन गर्न अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्यकेन्द्र, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना तथा स्तरोन्नती गरी रोकथाम, निदान र पुनर्स्थापन सेवालाई सहज र नियमित बनाइनेछ ।
६. नागरिकहरूलाई मृगौला, मुटु, उच्च रक्तचाप, मधुमेह जस्ता रोगको निःशुल्क जाँच र उपचारको प्रबन्ध मिलाइने छ ।
७. सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्यार्थीहरूको नियमित स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८. नयाँ बर्थिङ्ग सेन्टरको स्थापना र संचालन भै रहेकोमा स्तरोन्नती गरिनेछ, कुनै पनि गर्भवती महिला स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने अवस्थाको सृजना गरिनेछ ।
९. नेपाल रेडक्रस सोसाइटीसँग सहकार्य गरी शिवपुरी वासीलाई निःशुल्क रक्त सेवा उपलब्ध गराईनेछ ।
१०. महिला स्वयंसेविकाहरूको दक्षता विकास तालिम उपलब्ध गराई उनीहरूको सेवालाई प्रभावकारी तुल्याइनेछ ।
११. स्वास्थ्य संस्थाहरूको प्रभावकारी सेवा विस्तारका लागि सार्वजनिक संस्था निजी क्षेत्र र गैरसरकारी संस्थाहरूसँग सहकार्यको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१२. स्वास्थ्य क्लिनिकहरूले प्रदान गर्ने आधारभूत सेवाहरूको शुल्कलाई नियमन गरिनेछ ।
१३. सीमान्तकृत, गरीब तथा पछाडी परेका जनसमुदायहरूलाई स्वास्थ्य बीमाका लागि अभिप्रेरित गरिनेछ ।
१४. स्वास्थ्य चौकीहरूमा ल्याब सेवा सञ्चालनका लागि विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।

२. आर्थिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

२.१ स्थानीय आर्थिक विकासलाई योजनावद्ध रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । यस अन्तरगत स्थानीय प्रतिस्पर्धी वस्तु वा सेवाको सहभागितामूलक पहिचान गरी ती वस्तु वा सेवाहरूको समग्र मुल्य श्रृङ्खला (उत्पादन देखि बजारीकरण सम्म) मा गाउँपालिका, निजीक्षेत्र, र सहकारी (समुदाय) समेतको सहकार्यमा स्थानीय आर्थिक विकासका योजना अन्तरगतका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछन ।

क. उद्योग तथा पर्यटन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. औद्योगिक तथा व्यावसायिक विकासका लागि गाउँपालिका उद्योग वाणिज्य संघ सँग साझेदारीको नीति लिइनेछ।
२. औद्योगिक ग्राम पूर्वाधार निर्माण कार्य सार्वजनिक निजी साझेदारी अवधारणामा सञ्चालन गरिनेछ।
३. उद्योग व्यवसाय दर्ता, नविकरण, स्थानान्तरण तथा नामसारी जस्ता प्रशासनिक प्रकृत्यालाई प्रविधिको प्रयोग गरी सरलीकरण र प्रभावकारी बनाइनेछ।
४. लगानी मैत्री नीति तथा औद्योगिक पूर्वाधार सुदृढीकरण गर्दै उद्योग तथा पर्यटनको विकासको नीति निइनेछ।
५. वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त रेमिटेन्सको व्यावसायिक तथा उत्पादनमुलक क्षेत्रमा लगानी गर्ने वातावरण निर्माण गर्ने विशेष पहल गरिनेछ।
६. सम्पूर्ण स्वदेशी कच्चा पदार्थ गरी उत्पादन गर्ने साना तथा मझौला उद्योगहरूलाई उत्पादन स्थलसम्म सडक पूर्वाधार तथा विद्युतिकरणको पहुँच पुराइनेछ।
७. पर्यटन मार्फत आर्थिक समृद्धि हासिल गर्न गाउँपालिकाको पर्यटन गुरुयोजना तर्जुमा गरी सोही आधारमा पर्यटन पूर्वाधार विस्तार र पर्यटन विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
८. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका पर्यटकीय स्थलहरू जोड्न पर्यटकीय सडक संजाल कार्यान्वयन प्रारम्भ गरिनेछ।
९. गाउँपालिका र बाहिर अन्य गाउँपालिका संग सहकार्य गरी नेपाल पर्यटन बोर्डको सहलगानीमा साविकका प्याकेजमा सुधार सहित नयाँ प्याकेजको निर्माण तथा कार्यान्वयन गरिनेछ।
१०. विभिन्न जातजातिको जातजाति परम्परागत पर्व, संस्कार र संस्कृतिहरूको प्रवर्द्धन गरिनेछ।
११. विभिन्न जातजातिहरूको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक पहिचान अवगत गराउन पर्यटकहरूलाई होमस्टेसहित अन्य खाद्य वस्तुहरूको प्रवर्द्धन गरिनेछ।
१२. मुख्य स्थान चोक र गाउँपालिका प्रवेशद्वारहरूमा पर्यटकीय क्षेत्रको परिचय सहित पर्यटक आकर्षण गर्न डिजिटल डिस्प्ले/विलबोर्ड राखिनेछ।
१३. गाउँपालिका भित्रका पर्यटकीय स्थलहरूको प्रचार प्रसारका लागि डकुमेन्ट्री प्रसारण र ब्रोशर हरुको वितरण गरिनेछ।

१४. अन्तर गाउँपालिका सम्बन्ध प्रवर्द्धन गर्दै अन्य स्थानीय तहहरूका असल अभ्यासलाई अनुसरण गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न थप राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गाउँपालिकाहरूसँग भगिनी सम्बन्ध विस्तार गरिनेछ ।

ख. कृषि, सहकारी सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. उच्च मुल्यका फलफूल, तरकारी तथा अन्नबालीहरूको पकेट क्षेत्रहरू पहिचान गरी सघन कृषि क्षेत्र निर्धारण गरी ती स्थानहरूमा ब्यावसायिक कृषि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
२. शिवपुरी बासिको चाहाना, आफ्नै नर्शरीको स्थापना, गुणस्तरिय वीउ वीजन र बेर्ना (फलफूल, तरकारी, घांस, अन्न बाली) को उत्पादन गरि कृषक वर्गमा सहूलियत ढंगले वितरण गरिनेछ ।
३. माग र सम्भाव्यताका आधारमा कृषिजन्य उत्पादन तथा पकेट क्षेत्र निर्धारण पश्चात श्रोत, साधन र उन्नत प्रविधिलाई एकत्रित गरि सामूहिक र व्यवसायिक कृषि उत्पादन गरिनेछन् ।
४. कृषि उपजको आयात प्रतिस्थापनको नीति लिई कृषि तथा पशुपालनलाई आधुनिक प्रविधिमा आधारित तुल्याउदै व्यवसायीकरण गरिनेछ ।
५. प्राङ्गारिक मल, शिवपुरीको हल अभियान अन्तर्गत एक घर एक कम्पोष्ट मल खाडल निर्माण गरिनेछ संगसंगै Vermicompost मल प्रवर्द्धनमा अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
६. उचित तालिम र सहजिकरणका साथ कम आयतन उच्च मुल्य (Low volume high value) का बाली वस्तुको उत्पादन तथा बजार प्रवर्द्धनमा विशेष ध्यान दिदै लगिनेछ । ३ वटा म (प्राङ्गारिक मल, मौरी र माटो) लाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
७. कृषि आधुनिकिकरण अन्तर्गत नविनतम प्रविधि भएका कृषि औजार (Multi Thresher, Mini Tiller, Combined Mill, Power Sprayer) हरु सहूलियत दरमा कृषक वर्गमा वितरण गरिनेछ ।
८. दिवा खाजामा रैथाने बाली, अन्तर्गत सामुदायिक विद्यालयमा दिदै आएको दिवा खाजामा रैथाने बालीका परिकार समावेश गर्न पहलकदमी गरिनेछ ।
९. तेलहन बाली (तोरी) कार्यक्रम प्रवर्द्धन गरि कृषक वर्गमा यसको खेती गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

१०. पालिका भित्रिने कृषि, पशुपन्छी, मत्स्य लगायत अन्य खाद्य सामग्रीको जाँचबुझ गरि अभिलेख राख्ने व्यवस्था र यस विषयमा तथ्याङ्क संकलन र अद्यावधिक कार्य गरिनेछ।
११. व्यावसायिक कृषि पकेट क्षेत्रमा सिंचाई, कृषि सडक, विद्युतिकरण, कृषि बजार, शित भण्डार तथा गोदाम घरहरूको पुर्वाधार निर्माण गरिनेछ।
१२. मसला बालि उत्पादन तथा बजारीकरण कार्यक्रम अन्तर्गत अदुवा र बेसार खेति गर्ने किसानहरूलाई **Value Addition** ब्रान्डीड तथा प्याकेजिंग सहित धुलो बनाउने मेसिन र बिधिको सहयोग गर्ने ।
१३. भुगोल सुहाउदो उपकरण विकासमा **NARC/आविष्कार केन्द्र** जस्ता निकायहरूसंग सहकार्य गर्ने।
१४. **अगुवा कृषक भ्रमण कार्यक्रम** पालिकाभरीका ब्यवसायिक रुपमा कृषि गरिरहनु भएका अगुवा कृषकहरूलाई लक्षित गरि अनुसन्धान केन्द्र, नमूना फर्म हरुको अवलोकन भ्रमण गर्ने।
१५. खालि रहेको सार्वजनिक स्थान र सामूदायिक वनहरूमा घाँस खेती मार्फत उत्पादन बढाउने नीति लिईनेछ।
१६. पालिका स्तरीय कृषि प्राविधिकहरूको **चौमासिक बैठक** संचालन गरि सबै वडाका कृषि प्राविधिकहरूलाई लक्षित गरि गाउँपालीकामा आवश्यकता अनुसार प्रत्यक ३/३ महिनामा प्रगति रिपोर्ट सहित बैठक संचालन गरिनेछ।
१७. **सहकारी संचालन र COPOMIS** सम्बन्धि तालिम संचालन गरिनेछ।
१८. सहकारी संस्थाहरूको विनियम पुनर्लेखनमा सहजिकरण गर्ने र अन्तर सहकारी भ्रमण तथा जनप्रतिनिधिहरू सहितको अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
१९. आफैले उत्पादन गरेको तरकारी, फलफूललाई आफ्नै होटल, रिसोर्ट लगायतमा प्रयोग वा खपतमा ल्याइ व्यवसाय गर्ने लाई विशेष प्रोत्साहन गरिनेछ। (**Farm to Fork Concept**)
२०. **जङ्गली जनावरको आतङ्क (Human Animal Conflict)** नियन्त्रण गर्नका लागि उपयुक्त विधीको खोजि गरी पारिक्षणको रुपमा प्रभावकारी उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ।
२१. वर्तमान परिस्थितिमा कृषक वर्गमा रासायनिक मल (Urea, DAP) को अभाव भएको हुंदा हाल बजारमा उपलब्ध **Liquid Urea (Nano-urea)** को प्रयोग गरि यसको प्रभावकारिताको पारिक्षण गर्ने।

२२. **Cutflower** उत्पादन कार्यक्रमलाई प्रबर्धन गरिने। शहरमा फूलको माग धेरै रहेकोले ईच्छुक कृषकहरु लाई प्रोत्साहन गरिने।
२३. सहकारी क्षेत्रमा सुशासन कायम गरी मर्यादित बनाउन स्थानीय स्तरमा प्रभावकारी नियमन, सहकारी संघ संस्थाहरुलाई एकीकरण गरी, व्यवसायिकरण र गुणस्तर विकास, प्रविधि मैत्री सहकारी, कृषिजन्य वस्तु, मल, विउविजन, यन्त्र, उपकरण आदी सहकारी संघ सस्था मार्फत विक्री वितरण गर्ने व्यवस्थालाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने नीति लिइने छ।

ग. पशु सेवा सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. पशुपंक्षिको उपचारको लागि १ देखि ८ वडा कार्यालय बाट १५ किसिमका औषधि निःशुल्क वितरण गरिनेछ।
२. उत्पादनको आधारमा दुध विक्रिमा अनुदान कार्यक्रमलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ।
३. व्यायिक रूपले बाखा पालना प्रबर्धन गर्नको लागि निःशुल्क तालिम उपलब्ध गराइनेछ।
४. पशुपंक्षिको रोग निदान गरि उपचार गर्नको लागि सबै वडाहरुमा पशु ल्याब सञ्चालन गर्दै लगिनेछ।
५. डेरी पर्वद्धनमा डेरी जन्य उपकरण ५०% अनुदान दिइने नीति लिइने छ।
६. निःशुल्क पशु स्वास्थ्य शिबिर सञ्चालन गराइनेछ।
७. पशु बस्तु लाइ उत्पादन बृदि गर्दाको लागि उन्नत जातका घाँसका नर्सरी को व्यवस्था गरिइनेछ।
८. उत्कृत व्यावसायिक कृषि तथा पशु पालक कृषकलाई अबलोकन भ्रमण गराइनेछ
९. पशुपंक्षिको लागि आवश्यक Vaccine खरिद गरि पशुपंक्षीहरुलाई रोग बाट रोकथाम गरिनेछ।
१०. उन्नत नश्ल सुधारका लागि कृतिम गर्भाधान (AI) कार्यक्रम संचालन गराइनेछ।

घ. सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. वडा कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
२. घटना दर्ता सम्बन्धी मा.वि. स्तरिय अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

ङ. गरिवी निवारणका लागि सिप विकास सम्बन्धमा

- विगत देखि संचालन हुदै आएको गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित बनाइनेछ।

३. रोजगार सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. कामका लागि पारिश्रमिक र युवा रोजगारीका लागि रुपान्तरण पहल आयोजनाहरुलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गरी सूचीकृत बेरोजगार व्यक्तिलाई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूति गरिनेछ ।
२. दक्ष तथा सक्षम जनशक्ति विकास गरी श्रम बजारको माग बमोजिम आन्तरिक रोजगारीको प्रवर्द्धन र विस्तारका लागि कार्यस्थलमा आधारित सीप विकासका साथै स्वरोजगार र सुरुवाती व्यवसाय लक्षित उद्यमशिलता तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
३. श्रममुलक कार्यको ज्याला दर निर्धारणको लागि स्थानीय मापदण्ड तयार गरि शिवपुरी गाउँपालिकालाई श्रममैत्री योजना सञ्चालनको लागि सहज बनाईनेछ ।
४. बैदेशिक रोजगारीलाई सुरक्षित र प्राभवकारी बनाउन Foreign Employment Information Management System (FEIMS) प्रयोगमा ल्याई गाउँपालिका बाटै श्रम स्वीकृति र पुनः श्रम स्वीकृतिको सेवा प्रदान गरिनेछ ।
५. आन्तरिक रोजगारी सृजनाको लागि आवश्यक नीतिगत र संरचनात्मक व्यवस्थाको लागि शिवपुरी रोजगार रणनीति २०८१ निर्माण गरि सञ्चालन गरिनेछ ।
६. एकीकृत श्रम तथा रोजगार सेवा (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०८० को प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि रोजगार सेवा केन्द्रलाई आन्तरिकीकरण गर्दै शिवपुरी भित्र सञ्चालन हुने सीप विकास, उद्यमशिलता, श्रम र रोजगार सम्बन्धी सेवाहरु एकिकृत रुपमा रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत सञ्चालन गरिनेछ ।
७. शिवपुरी गाउँपालिका भित्र रोजगारको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयन, स्थानीय तहमा उपलब्ध हुने रोजगारको अवसरको पहिचान, समस्याको निदान र रोजगारीको क्षेत्रमा नविनतम उपाय र विधिको पहिचान गर्न रोजगार सम्बाद मञ्चको सञ्चालन गर्न रोजगार संवाद मञ्च (क्लव) सञ्चालन गरिनेछ ।
८. बौद्धिक क्षमतालाई पनि श्रममुलक कार्यको रुपमा सदुपयोग गर्न शैक्षिक र बौद्धिक बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई लक्षित गरि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
९. “श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान” लाई प्राभवकारि बनाउन श्रमदानमुकलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र पर्यटकीय स्थलहरु लक्षित श्रममुलक कार्यहरुको पहिचान गरि स्थानीय श्रम र सीपको सदुपयोग हुने योजनाहरु सञ्चालन गरिनेछ, गरिनेछ ।
१०. पर्यटन, भौतिक पूर्वाधार, शिक्षा, कृषि तथा पशुसेवा, महिला सशक्तिकरण, सामाजिक सुरक्षा लगायत विकास र सेवाहरुमा लक्षित वर्गलाई समेटि एकिकृत रोजगारमुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

११. सरकारी, निजी, सहकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रहरू बीचको समन्वय र सहकार्यमा बेरोजगार र रोजगारदाता बिच संपर्क स्थापना गर्न राष्ट्रिय रोजगार सुचना प्रणाली (NEMIS) को प्रयोगलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
१२. गाउँपालिका भित्र सञ्चालन हुने योजना, कार्यक्रम लगायत सम्पूर्ण कृयाकलापहरूबाट सृजना हुने रोजगारीको अध्ययन अनुसन्धान र बिश्लेषण गर्दै नयाँ रोजगारी सृजना हुने क्षेत्रहरूको पहिचान, अभिलेखिकरण एम प्रवधन गरिनेछ ।

४. सूचना तथा संचार सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. गाउँपालिकाका निर्णय तथा सूचनाहरूमा सञ्चार संस्थाहरूको पहुँच बढाई खुल्ला सरकारको नीति लिइनेछ ।
२. सूचना तथा संचार कार्यका लागि VoIP PABx Intercom Telephone System कतझ स्थापना गरि गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालय मार्फत सम्पर्कका लागि सहज गरिनेछ ।
३. सूचना र प्रविधिको माध्यबाट गाउँपालिकामा सेवाग्राहीको गुनासो लिने र सम्बोधन गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।
४. गाउँपालिकाबाट सार्वजनिक गरिनु पर्ने आवश्यक सूचना तथा जानकारी नियमित रूपमा कार्यालयको वेभ साइट तथा आधिकारिक सोसल मिडिया पेजमा उपलब्ध गराइनेछ ।
५. सूचनाको हक सम्बन्धी कानून बमोजिम सेवाग्राहीले मागेका विवरणहरू समयमै उपलब्ध गराइनेछ ।
६. गाउँपालिकाले सम्पादन गर्ने गतिविधिहरूको आवधिक रूपमा गतिविधिहरू संचारका विभिन्न माध्यमद्वारा प्रशारण गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
७. विज्ञापन तथा सूचनामा स्थानीय रेडियो, TV पत्र पत्रिका तथा संचार संस्थालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
८. नागरिकहरूको सूचनाको हकको सम्मान गर्दै गाउँपालिकालाई सूचना मैत्री बनाइनेछ ।
९. स्थानीय सरकारकाले गाउँपालिकाद्वारा सूचना प्रकाशन गरिने रेडियो, TV, पत्र पत्रिका तथा संचार संस्था व्यवस्थापनका लागि थप निति ल्याइने छ ।
१०. शिवपुरी गाउँपालिकाको डिजिटल प्रोफाइल निर्माणका लागि कार्य अगाडी बढाइने छ ।
११. BULK SMS मार्फत एकैचोटी धेरै सेवाग्राहीलाई सूचित गर्ने प्रविधिलाई कार्यान्वयनमा ल्याइएको कार्यलाई अझै प्रभावकारी गरिने छ ।
१२. गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयलाई सूचना मैत्री कार्यालयका रूपमा विकास गरिने छ ।

५. न्याय, कानून तथा मानव अधिकार प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र भित्रका विवादहरूको शीघ्र निरूपण गरी प्रभावकारी न्याय सम्पादन गर्न आवश्यक नीति तथा कानूनहरूको प्रबन्ध मिलाइनेछ।
२. न्यायिक समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको विषयगत ज्ञान र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ।
३. सभाबाट हालसम्म निर्माण भएका ऐन कानूनहरूलाई संग्रहित गरी स्थानीय कानून संग्रह प्रकाशन गरिनेछ।
४. मानव अधिकारको सम्मान, संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक नीति तथा कानून तर्जुमा गरी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
५. न्याय सम्पादनको कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्न मेलमिलाप केन्द्रको क्षमता विकास गरिनेछ।

६. सुशासन सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. गाउँपालिका भित्र रहेका स्रोत साधन, सेवा केन्द्र लगायत सम्पूर्ण नागरिकहरूको पेशा व्यवसाय, सामाजिक आर्थिक अवस्था, रोजगारीको अवस्था सहितका विवरणहरू समावेश गरी विद्युतीय स्थानीय तह पार्श्व चित्र (Digital LG Profile) तयार गरिनेछ।
२. आर्थिक तथा प्रशासनिक अनुशासन कायम गर्ने सम्बन्धमा बाँकीकोबक्यौता, पेशकी, बेरुजु लगत विवरण अद्यावधिक गरी कडाईका साथ असुल उपर एवम् फछ्यौट गर्ने कार्य अगाडी बढाइनेछ।
३. प्रत्येक महिनाको आय/व्ययको मास्केवारी गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयको सूचनापाटि तथा वेवसाइटमा प्रकाशित गरिनेछ।
४. गाउँपालिका कार्यालयको मानव संसाधन पर्याप्त नभएका क्षेत्रमा सम्बन्धित विषयका विज्ञहरूलाई सहजकर्ता वा विशेषज्ञको रूपमा प्रयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
५. जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूको सीप तथा क्षमता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक तालिम, गोष्ठी तथा अध्ययन अवलोकन भ्रमण कार्यक्रमलाई परिणाममुखी बनाईनेछ।
६. गाउँपालिकाबाट प्रवाहहुने सम्पूर्ण सेवा र विकास निर्माणमा हुनसक्ने भ्रष्टाचार, अपारदर्शिता तथा ढिलासुस्तीमा शुन्य सहनशीलताको नीति अख्तियार गरिनेछ। सो कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक वडा कार्यालयहरू र सार्वजनिक स्थानहरूमा गाउँपालिकाको तर्फबाट सुझाव पेटिकाहरू राखिने छ।
७. गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने योजना, लेखा, नक्सा, राजस्व लगायत सबै सेवाहरूमा सफ्टवेयर निर्माण गरी कागज विहीन प्रणाली बनाउन विद्युतीय प्रणालीलाई जोड दिईने छ।

८. गाउँपालिकाको सुरक्षालाई चुस्तदुरुस्त एवम् प्रभावकारी बनाउन वडाका विभिन्न ठाउँमा, पर्यटकीय स्थल तथा सुरक्षा संवेदनशील क्षेत्रहरूमा सि. सि. टि. भि. क्यामेरा जडान गरिनेछ।
९. आधारभुत वस्तु तथा सेवाको सहज आपूर्ति र गुणस्तर कायम गर्न नियमित रूपमा बजार अनुगमन गर्ने र यस्तो अनुगमनमा उपभोक्ताहरूलाई समेत संलग्न गराइनेछ।
१०. गाउँपालिकाभित्रका सार्वजनिक तथा सरकारी जग्गाहरूको मिहिन ढंगले खोज तथा अध्ययन गरी अभिलेख राखी त्यस्ता जग्गाहरूको संरक्षण गरिनेछ।
११. गाउँपालिकाभित्र रहेका असंगठित क्षेत्रका मजदुरहरूको तथ्याङ्क संकलन तथा अभिलेख व्यवस्थापन गरी निजहरूको रोजगार तथा सेवाको सुरक्षा र निजहरूको हित प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
१२. सार्वजनिक खर्चलाई वैज्ञानिक अनुमान योग्य र नतिजामुखि तुल्याउन मध्यकालिन खर्च संरचना (MTEF) पद्धति प्रयोगमा ल्याइने छ।
१३. संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य स्थानीय तहहरूसँग आपसी सहकार्य र समन्वयको लागि अन्तर समन्वय तथा सहकार्य नीति तर्जुमा गरिनेछ।
१४. विगत लामो समय देखि पालिकामा सेवारत कर्मचारीहरूका सम्बन्धमा अध्ययन गरी कार्यविधि निर्धारण गरि कल्याणकारी कोषमा समावेश गरिनेछ।

७. वन, वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क. खानेपानी तथा सरसफाई

१. खानेपानीको जटिलतम समस्याको तत्कालिन, अल्पकालिन र दिर्घकालिन समाधानका लागि सम्भाव्य स्रोतहरूको खोजी तथा योजना तयार गरी खानेपानीको उत्पादन तथा वितरणको ब्यवस्था मिलाइनेछ।
२. जलाधार संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरी गाउँपालिका भित्र रहेका भूमिगत पानीका मूलहरू, जलाधार र सिमसार क्षेत्रहरूको संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्दै ती श्रोतहरूबाट खानेपानी आपूर्तिको प्रबन्ध मिलाइनेछ।
३. विभिन्न खोला, नदी तथा अन्य स्रोतबाट खानेपानीलाई आपूर्ति गर्ने व्यवस्थाको लागि प्राविधिक सम्भाव्यता अध्ययन गरी संघ सरकार र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा निर्माण कार्य अघि बढाइनेछ।
४. सडक किनारा र सार्वजनिक स्थानहरूलाई हरियाली र सुन्दर तथा सफा राख्ने कार्य गरिनेछ।

५. अस्पताल जन्य फोहोरलाई व्यवस्थित तुल्याउन सम्बन्धित निकायहरूलाई पूर्ण रूपमा जिम्मेवार बनाइनेछ। जथाभावी फोहोर फाल्ने र फोहोर गर्ने व्यक्तिलाई जरिवाना तथा अन्य दण्ड सजाय गर्ने नीति लिइनेछ।
६. खानेपानी तथा सरसफाइको सेवालाई प्रभावकारी बनाउन प्रारम्भिक स्मार्ट वाटर सिस्टम लागु गरिनेछ।

ख. वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन

१. पूर्वाधार आयोजनाहरूको कार्यान्वयन गर्दा त्यस्ता आयोजनाहरूले वातावरणमा पार्ने असर न्यूनीकरणको लागि प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण (IEE) र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) अध्ययन गरिनेछ।
२. पोखरी संरक्षण, पहिरो तथा गल्छि नियन्त्रण, विकासका पूर्वाधारको संरक्षण र नदि नियन्त्रण गरी जल, जमिन तथा जलाधारको संरक्षण तथा उत्पादनमा वृद्धि गरिनेछ। न्यूनीकरण योजना तयार गरिनेछ।
३. विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गरी सो अनुसार विपद् पुर्व तयारी, विपद् न्यूनीकरण, प्रतिकार्य र पुनर्स्थापनाको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ।
४. ढुंगा गिट्टि बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थ र अन्य प्राकृतिक श्रोतहरूको अनाधिकृत एवं अवैज्ञानिक दोहनलाई नियन्त्रण गरिनेछ।
५. भुकम्पीय जोखिम न्यूनीकरणको लागि भुकम्प प्रतिरोधि भवन तथा संरचना निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
६. विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोषमा रकम अभिवृद्धि गर्दै प्रभावकारी श्रोत परिचालन गरिनेछ।
७. गाउँपालिकाको विपद् जोखिम नक्साङ्कन गरी सोही आधारमा विशिष्ट प्रकृतिका विपद् जोखिम प्रतिकार्य तथा पुनर्उत्थान कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।

द. भौतिक पूर्वाधार विकास (शहरी योजना, वस्ति विकास, आवास तथा पूर्वाधार)सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. यस गाउँपालिकाको सबै वडामा बाह्रै महिना सञ्चालन हुनेगरी कम्तिमा एउटा वडा स्तरिय रणनीतिक सडक पूर्वाधार विकास गरिने छ, साथै गाउँपालिका केन्द्र देखि वडा कार्यालय जोड्ने पक्कि सडक विकासमा जोड दिइनेछ।

२. शिवपुरी गाउँपालिकाको सबै वडा समेट्ने गरी शिवपुरी कृषि रिङ्गरोडको चालु आ.व.मा स्तरोन्नतिको काम भैरहेको र आगामी आ.व.मा निरन्तरता दिई स्तरोन्नतिको कार्य सम्पन्न गरिनेछ साथै आगामी ३(तिन) वर्षभित्र कृषि रिङ्गरोड लाई पक्कि सडकको रूपमा विकास गरी सम्पन्न गरिनेछ।
३. स्थानीय स्तरमा रोजगारी सिर्जना गर्नको लागि जनसहभागितामा सञ्चालन गरिने आयोजनाहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी सम्पूर्ण जिम्मेवारी सम्बन्धित उपभोक्ताहरूलाई नै हस्तान्तरण गर्ने नीति लिइनेछ। लागत सहभागिता कम्तिमा १० प्रतिशत कायम गरिने छ। १० लाख भन्दा बढी लागत हुने आयोजनाहरूको लागि मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्था गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ।
४. भौतिक पूर्वाधार निर्माणका लागि अनुमानयोग्य र प्रभावकारी योजनाको लागि पूर्वाधार विकास गुरुयोजना,वस्ती विकास योजना,विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदनलाई जोड दिईनेछ। निर्माणमा न्युनतम गुणस्तर मापन गर्न ल्याब स्थापनाका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ।
५. पुँजीगत खर्चको गुणस्तर बढाउन “फागुन मसान्त भित्र सम्झौता : जेठ मसान्त भित्र भुक्तानी” को निति लागुगरी कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ।योजनामा लागत साझेदारीलाई निरन्तरता दिंदै सिमान्तकृत र पिछ्छिडिएको वर्ग, समुदाय एवं भौगोलिक क्षेत्रमा विशेष सम्बोधन गरिनेछ।
६. सडक निर्माण कार्यलाई व्यवस्थित गर्न र दिर्घकालिन लगानी मार्ग दर्शनका लागि गाउँपालिका यातायात गुरुयोजनाको कार्यान्वयनलाई निरन्तरता दिईनेछ।
७. नयाँ ट्रयाक खोल्ने कार्यलाई निरुत्साहन गरी ट्रयाक खोलिसकेका सडकहरूको स्तरोन्नतिमा जोड दिईनेछ।
८. गाउँपालिकाको कुनै स्थानमा एकै ठाउँमा एकिकृत रूपमा १० भन्दा बढी घर निर्माण भएमा शौचालय, पानी, सडक विस्तारमा आवश्यक सहयोग गरिने नीति लिईनेछ। गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने पूर्वाधार निर्माणलाई भुकम्प प्रतिरोधी बनाउन आवश्यक पहल गरिनेछ।
९. बिल्डिङ बाई लज र स्थानीय भवन संहिता निर्माण गरी शिवपुरी गाउँपालिका भित्र भवन निर्माण आचार संहिता कडाईका साथ लागु गरिनेछ साथै भवन निर्माण अनुमति प्रक्रियालाई प्रविधिमा आधारित तुल्याई अनलाईनको माध्यमबाटै नक्सा पासको व्यवस्था मिलाउन आवश्यक प्रक्रिया अगाडी बढाईनेछ।
१०. गाउँपालिका भित्र शहरोन्मुख तथा सार्वजनिक स्थानहरूमा प्रतीक्षालय तथा सार्वजनिक शौचालय निर्माणको कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ।

११. खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको दीगोपनाका लागि मर्मत संभार कोषको व्यवस्था सहित उपभोक्ता समितिको भूमिकालाई कृयाशील गराई अपनत्व अभिवृद्धि गरिनेछ।
१२. गाउँपालिकाको विकासमा रूपान्तरणकारी परिवर्तन ल्याउन सक्ने केहि ठुला आयोजना पहिचान गरी गाउँपालिकाको गौरव आयोजनाका रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१३. शिवपुरी १०(दश) शैया हस्पिटलको भौतिक पूर्वाधार निर्माणको कार्यलाई तिब्रता दिई आगामी आ.व. बाट नै संचालनमा ल्याउन सकिने गरी निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ।
१४. शिवपुरी शित भण्डार गृह निर्माणको कार्य आंशिक रूपमा सम्पन्न भैसकेकाले सार्वजनिक निजि साझेदारी मार्फत संचालन गर्ने नीति लीइनेछ साथै अधुरो निर्माण कार्यलाई समेत पूर्णता दिन पहल गरिनेछ।
१५. सार्वजनिक खरिद प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न २०(बिस) लाख भन्दा बढी लागत अनुमान भएका योजनाहरूलाई सार्वजनिक खरिद तथा अनुगमन कार्यालयको ई-प्रोक्चुरमेन्ट पोर्टल (ई-बिड) को अनलाईन विधि मार्फत खरिद गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
१६. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेको सिंचाई कुलोहरूको मर्मत संभार गरी बाह्र महिना सिंचाई सुविधा पुऱ्याउने कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिईनेछ ।
१७. सम्भावित नयाँ सिंचाई आयोजनाहरू निर्माण गरी थप जग्गामा सिंचाई सुविधा पुऱ्याई कृषि उत्पादनमा बृद्धि गर्दै आधुनिक कृषि प्रणालीको बिकास गरी रोजगारीको सृजना समेत गर्दै जाने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
१८. नेपाल राष्ट्रिय भवन संहिता २०६०, वस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी मापदण्ड २०७२, राष्ट्रिय भू-उपयोग नीति, भवन तथा योजना मापदण्ड २०५६ लगायतका राष्ट्रिय प्रादेशिक एवं स्थानीय भूमि व्यवस्थापन तथा भवन नियमन सम्बन्धी ऐन, मापदण्ड तथा निर्देशिकाहरूलाई कडाईका साथ लागु गरी सुरक्षित एवं व्यवस्थित निर्माण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।

राजस्व तथा आन्तरिक स्रोत परिचालन नीति तथा कार्यक्रम

१. आन्तरिक आय व्यवस्थापन, प्राकृतिक स्रोत बिक्रि सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली तर्जुमा गरी राजस्व परिचालनलाई थप व्यवस्थित तुल्याइनेछ।
२. आन्तरिक आयका स्रोतहरूको सम्भाव्यता अध्ययन, राजस्व बाँडफाँड, अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण, तथा गैससको स्रोत परिचालनको लागि स्थानीय सरोकारवाला, प्रदेश सरकार, र नेपाल सरकारका निकाय तथा गैसस र विकास साझेदार संग परामर्श, समन्वय, र साझेदारी गरिनेछ।

३. करको दर सम्भव भएसम्म न्यूनतम गर्दै करको दायरा विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ। प्रगतिशिल कर प्रणाली अवलम्बन गरी नागरिकहरू बिच रहेको असमानता न्यूनिकरण गर्दै लगिनेछ।
४. गाउँपालिकाको आन्तरिक राजस्व अभिवृद्धिका लागि करका नयाँ सम्भाव्य क्षेत्रहरू पहिचान गरिनेछ।
५. ढुंगा, गिट्टी बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थको ठेक्का व्यवस्थापनमा संघीय वन सम्बन्धी कानूनका कारण उत्पन्न जटिलतालाई दृष्टिगत गरी वैकल्पिक पद्धतिको रूपमा गाउँपालिकाबाटै उत्खनन गरी बिक्री गर्ने विधि अवलम्बन गरिनेछ।
६. कर प्रशासनलाई सूचना प्रविधिमैत्री एवं करदातामैत्री तुल्याउदै लगिनेछ।

धन्यवाद

अनुसूची: आगामी आ.व.का प्राथमिकता प्राप्त प्रमुख कार्यक्रमहरू (केही थप उदाहरणहरू)

क) आर्थिक विकास

१. व्यावसायिक विभिन्ना कृषि पकेट क्षेत्र निर्धारण ।
२. उन्नत पशुपालन पकेटक्षेत्र ।
३. भिरालो भागहरूमा रहेका कृषि पकेट क्षेत्रमा टनेल फार्मिङ।
४. व्यावसायिक पशुपालन(गाई, भैसी, बाखा, बंगुर, कुखुरा) ।
५. व्यावसायिक तरकारी खेती (मौसमी, बेमौसमी) ।
६. कृषिउत्पादन संकलन केन्द्रहरूको निर्माण कृषिन उत्पादनको बजारीकरण ।
७. ऐतिहासिक, धार्मिक, भौगोलिक महत्वका पर्यटकीय स्थानहरूमा पूर्वाधार निर्माण ।
८. राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय तहमा प्रचार प्रसार ।
९. औद्योगिक ग्राम स्थापनाका लागि अध्ययन सर्वेक्षण ।
१०. तुलनानात्मक लाभका क्षेत्र तथा प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता भएका वस्तु उत्पादन अध्ययन ।
११. कृषि पकेट क्षेत्रमा स्थानीय कृषि उपज प्रशोधन सम्बन्धी उद्योग स्थापना गर्ने नीति निर्धारण ।
१२. व्यावसायिक कृषि तथा पशुपालनमा सहकारीको लगानी ।
१३. डेरी उद्योगमा सहकारीको लगानी ।
१४. माछापालनमा सहकारी ।
१५. व्यावसायिक कुखुरापालनमा सहकारीको लगानी ।
१६. रोजगार सूचना केन्द्र स्थापना ।
१७. वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम संचालन ।
१८. आर्थिक/वित्तीय साक्षरता कक्षा सञ्चालन ।
१९. व्यावसायिक सीप विकास तालिम सञ्चालन ।
२०. वैदेशिक रोजगारमा गएका व्यक्ति/परिवारका लागि मनोसामाजिक परामर्श सेवा ।
२१. कृषि उत्पादनको मुल्य श्रृंखलाको विकासलाइ थप प्रभावकारी वनाउने क्रममा कृषि उपजको बजारीकरण सम्बन्धी नीति निर्धारण ।

ख) सामाजिक विकास

१. शैक्षिक नीति, स्थानीय पाठ्यक्रम, तथा योजना तर्जुमा ।
२. विद्यालय पूर्वाधार सुधार तथा शैक्षिक सामग्री ।
३. गरिव तथा जेहेन्दार तथा संरक्षक नभएका विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति ।

४. भर्ना अभियान घरदैलो कार्यक्रम ।
५. शिक्षक, विद्यार्थी र अभिभावक बीच अन्तरक्रिया ।
६. गाउँपालिका तथा अन्तर विद्यालयस्तरीय खेलकुद ।
७. सूचना प्रविधि तथा कम्प्युटर ल्याव ।
८. बाल क्लब गठन तथा संचालन ।
९. शिक्षक तालिम (पुनर्ताजगी)
१०. शैक्षिक नीति तथा योजना तर्जुमा ।
११. गाउँपालिकानगरपालिका/तथा अन्तर विद्यालयस्तरीय खेलकुद ।
१२. शैक्षिक नीति तथा योजना तर्जुमा ।
१३. प्राविधिक शिक्षालयको स्तरोन्नती ।
१४. आधारभूत अस्पताल स्तरोन्नती ।
१५. स्वास्थ्य संस्थाको पूर्वाधार विकास।
१६. चिकित्सकको पद पूर्ति।
१७. एम्बुलेन्स सेवा विस्तार।
१८. स्वास्थ्य बिमाको पहुँच विस्तार।
१९. विज्ञहरूद्वारा स्वास्थ्य शिविर संचालन।
२०. स्वास्थ्य संस्थाको पूर्वाधार विकास।
२१. स्वास्थ्य शिविर संचालन।
२२. प्रयोगशाला स्थापना, व्यवस्थापन तथा संचालन ।
२३. खानेपानी संरचनाहरूको निर्माण तथा मर्मत ।
२४. खानेपानी प्रसोधन सम्बन्धि संरचना निर्माण।
२५. प्रदेश स्तरिय खा.पा योजना निर्माण।
२६. लैससास नीति तर्जुमा तथा समायोजन, संशोधन।
२७. लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, ज्येष्ठ नागरिक, बालबालिका, विपन्न वर्ग, लोपोन्मुख र सीमान्तकृत समुदाय सम्बन्धि खण्डीकृत तथ्याङ्क।
२८. महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम, नेतृत्व विकास तालिम, अभिमूखिकरण।
२९. आयआर्जन तथा रोजगारी मुलक कार्यक्रम तथा सम्बन्धित तालिम
३०. लैङ्गिक विभेद, हिंसा तथा शोषण, बालविवाह रोकथामकालागी अभिमुखीकरण एवं सचेतनामूलक कार्यक्रम।
३१. अपाङ्गमैत्रि, बालबालिकामैत्रि, महिलामैत्रि भौतिक संरचना निर्माण।

३२. लैङ्गिक विभेद, हिंसा तथा शोषण विरुद्ध विद्यमान व्यवस्थाको अभिमुखीकरण।
३३. बालविवाह रोक्न विशेष कार्यक्रम।
३४. अपाङ्गता भएकालाई आवश्यक सहयोगि सामाग्री, कृतिम अङ्ग प्रदान।
३५. सामाजिक सुरक्षा, सामाजिक संरक्षण।
३६. लक्षित वर्ग विशेष कार्यक्रम।
३७. युवा रोजगारी कार्यक्रम।
३८. विदेश पलायनवाट युवावर्गलाई रोक्न स्वदेशमानै विकासका क्रियाकलाप ।
३९. गाउँपालिका स्तरीय, खेलकुद स्थल व्यवस्थित गर्ने ।
४०. खेलकुद प्रतियोगिता ।
४१. उत्कृष्ट खेलाडी सम्मान ।
४२. युवाको क्षमता विकास।
४३. प्रशिक्षक प्रशिक्षण।

ग) भौतिक पूर्वाधार विकास

१. यातायात गुरु योजना अध्यावधिक गरी कार्यान्वयन ।
२. स-साना पुलहरू तथा कल्भर्टहरू निर्माण ।
३. स-साना झो.पु.हरू, सडकपुलहरू निर्माण ।
४. सडक, गोरेटो बाटो, पदमार्गहरूको मर्मत तथा स्तर उन्नति ।
५. सर्भेक्षण कार्यहरू गर्ने, डिपिआर तयार गर्ने र निर्माण ।
६. उपभोक्ता तथा सरोकार निकायसँग समन्वय ।
७. ठुलठुला झो.पु. हरूकोअध्ययन तथा निर्माण ।
८. प्रादेशिक सडकहरूको निर्माण ।
९. सरोकारवाला बिच समन्वय ।
१०. सडकपुलहरूको अध्ययन तथा निर्माण ।
११. गाउँपालिकामा जोडिएका लोक मार्गहरूको निर्माण ।
१२. ठुल ठुला नदिहरूमा पर्ने पुलहरूको अध्ययन तथा निर्माण ।
१३. स्थानीय स्तरमा गरिवी निवारणमा सहयोग पुग्ने, स्वरोजगार व्यवसायिक सीप विकास तालिम
१४. सार्वजनिक जग्गा र भवनहरूको लगत संकलन र अभिलेख व्यवस्थापन ।
१५. सामुदायिक भवन ।
१६. अपाङ्ग मैत्री संरचना निर्माण।

१७. सार्वजनिक भवनहरूको लगत राखी अभिलेखीकरण ।
१८. स्थानीय प्राविधिकलाई प्रविधि सम्बन्धी तालिम ।
१९. योजनाको अध्ययन ।
२०. नयाँ प्रविधिमा आधारित (लिफ्ट सिँचाइ) सिँचाइ ।
२१. क्षमता विकास ।
२२. प्रदेश स्तरीय सिँचाइ प्रणालीको निर्माण ।
२३. पहिरो नियन्त्रण ।
२४. जल उपयोग बहुउद्देश्यीय योजना तयार ।
२५. नदी नियन्त्रण ।
२६. पहिरो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन ।
२७. लगानी प्रबर्धन ।
२८. बैकल्पिक ऊर्जा ।
२९. गोबरग्यासमा अनुदान ।
३०. निजी क्षेत्रसँगको सहकार्य ।
३१. एफ एम रेडियो प्रसारणमा सहयोग र सहजीकरण ।
३२. स्थानीय पत्रिका प्रकाशनमा सहयोग ।

घ) वन, वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन

१. वन, पैदावार व्यवस्थापन,
२. जैविक विविधता संरक्षण,
३. अन्तर निकाय, अन्तर तह समन्वय र सहकार्य,
४. भू तथा जलाधार संरक्षण,
५. नर्सरी स्थापना ।
६. वृक्षरोपण क्षेत्रको पहिचान ।
७. पानी भरण पोखरीहरूको निर्माण ।
८. उपभोक्ता तथा सरोकार निकायसँग समन्वय ।
९. सुरक्षित, एकीकृत, बस्ती/आवास क्षेत्र पहिचान ।

ड) सुशासन तथा संस्थागत विकास

१. कानून निर्माण/पुनरावलोकन ।
२. संस्थागत स्व-मूल्यांकन ।

३. घुम्ती सेवा ।
४. सदाचार प्रवर्द्धन र भ्रष्टाचार नियन्त्रण ।
५. पारदर्शिता र जवाफदेहितामा अभिवृद्धि ।
६. संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण कार्यान्वयन ।
७. सूचना सञ्जालीकरण ।
८. क्षमता विकास ।
९. प्रदेश सरकारसँग सहकार्यमा सम्पादन हुने ।
१०. कानून नर्माण र पुनरावलोकन ।
११. संघीय सरकारसँग सहकार्यमा सम्पादन हुन सक्ने ।
१२. नमूना ऐन, नियम, कार्यविधि र मापदण्डहरू ।